

Til lovforslag nr. L 135. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 7. maj 2003

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Mulighed for madordninger i børnehaver mod fuld forældrebetaling)

[af socialministeren (Henriette Kjær)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Socialdemokratiets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 3, og Det Radikale Venstres medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. januar 2003 og var til 1. behandling den 6. februar 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og socialministeren sendte den 23. december 2003 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 402. Den 30. januar 2003 sendte socialministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 11 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Et af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KRF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Det er Venstres, Dansk Folkepartis, Det Konservative Folkepartis og Kristeligt Folkepartis opfattelse, at intentionen med lovforslaget først og fremmest er at give mulighed for at etablere forældrebetalte madordninger, når det er et ønske fra forældrene og det kan passes ind i forholdene i den enkelte daginstitution.

Madordningen skal være et tilbud til alle forældre med børn i institutionen, og det skal tilstræbes, at alle børn deltager, så måltidet kan være en fælles oplevelse for alle børn i dagtilbuddet. Selv om der skulle være enkelte forældrepar, som ønsker at give deres barn mad med, f.eks. på grund af svær fødevarerallergi, så bør det ikke hindre, at en madordning etableres. Der vil i øvrigt ikke være noget i vejen for, at et barn, der får sin mad med hjemmefra, kan spise sammen med de andre børn og altså være med i fællesskabet om måltiderne.

Madordninger må forudsættes oprettet efter en debat mellem medarbejdere og forældre, så holdninger og muligheder, herunder ønsker om pris og kvalitet, afdækkes og der opnås bred tilslutning.

Socialministeren har oplyst, at ministeren vil følge udviklingen på området og give Socialudvalget en status i andet halvår af 2005.

Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget mener, at det skal tilstræbes, at forældrenes udgifter til madordningen ikke overstiger det beløb, som forældrene selv ville have brugt på madpakker til barnet.

Et *mindretal* i udvalget (S) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1 og 3 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget finder det positivt, at børn kan få et næringsrigt måltid i daginstitutionerne, og har ikke problemer med, at dette som udgangspunkt er en tilkøbsydelse.

Socialdemokratiet havde med tilfredshed konstateret, at Kommunernes Landsforening og regeringen i økonomiaftalen for 2003 havde aftalt, at en madordning som tilbud skulle omfatte alle børn i en daginstitution. Derfor undrede det, at regeringen fremsatte et lovforslag, hvor netop denne forudsætning var udeladt og dermed ikke imødegik en potentiel social skævvridning. Dette er baggrunden for, at Socialdemokratiet har stillet et ændringsforslag som sikrer, at alle børn har mulighed for at deltage i en madordning. Det vil efter Socialdemokratiets mening være meget uheldigt, hvis prisen på deltagelse i madordningen udelukker nogle børn fra at deltage, hvilket vil være et meget synligt socialt skel i den enkelte daginstitution. Ved at koble betalingen til den økonomiske fripladsordning sikres, at en sådan eksklusion af nogle børn ikke sker på baggrund af familiens økonomiske formåen, idet betalingen gøres differentieret. Det fremstår stadig uklart for Socialdemokratiet, hvorfor regeringen er gået fra sin oprindelige aftale med Kommunernes Landsforening.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlem af udvalget mener, at regeringen med dette lovforslag går stik imod sine meget omtalte intentioner om at bryde den negative sociale arv. Dette lovforslag giver en klar opdeling i samfundet, så børn af forældre med lav indkomst helt fra de er bittesmå lærere, at de er nederst, og at de ikke har de samme muligheder som andre.

De børn, hvis forældre har penge, kan jo sidde med ved bordet, de kan mæske sig, medens de

børn, hvis forældre ikke har råd, skal sidde med deres egne madpakker og være uden for det fællesskab, der er omkring det fælles måltid. Set med den 3-årige eller den 4-årige øjne er det her et kæmpestort problem i hverdagen, netop fordi måltidet er det samlingspunkt, der er i en børnehave. Og netop fordi samlingspunktet er måltidet, vil det selvfølgelig ramme børnene hårdt at skulle sidde med hver deres mad. Så når socialministeren i bemærkningerne til forslaget skriver, at der skal opbygges et fællesskab i dagtilbuddene om måltiderne, jamen så bliver det fuldstændig skåret ud i pap, at man fra barnsben skal lære, at der er nogle, der er med i fællesskabet, og der er nogle, der står uden for fællesskabet.

Formentlig vil det ikke gå så galt, for langt de fleste mennesker kunne ikke få over deres hjerte at behandle børn på den måde. Så forældre og pædagoger vil formentlig finde en løsning, så man sikrer, at alle børn får mad. Så må der skæres på åbningstider eller andet for at finde penge til, at alle kan være med i ordningerne. Men det understreger jo også bare, at regeringen har et stort arbejde foran sig, når den ønsker at fjerne solidariteten og fællesskabet i den danske befolkning, og heldigvis for det. Socialministeren begrunder sit forslag med, at små børn skal kunne få god og sund mad. Det kan godt undre, for noget af det første, regeringen og Dansk Folkeparti foretog sig efter valget, var at nedlægge den ordning, som Enhedslisten havde fået gennemført, om forsøg med mad i børnehaver og skoler.

Enhedslisten vender sig mod forslaget – som jo også handler om at øge brugerbetalingen i daginstitutioner. Når Enhedslisten kan støtte de socialdemokratiske og det radikale ændringsforslag, er det fordi en dårlig lov bliver en anelse mindre dårlig hermed. Men Enhedslisten fastholder, at perspektivet skal være, at daginstitutioner – inklusive bespisning – skal være gratis for alle.

Et *tredje mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme imod de under nr. 1 og 3 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 2.

Det Radikale Venstre er stor tilhænger af, at man i daginstitutionerne skaber et fællesskab omkring måltiderne. Det Radikale Venstre er enig i, at madordninger vil have nogle fordele,

fordi man er sikker på, at alle børn får et godt og sundt måltid, for ved en madordning skal det naturligvis sikres, at kosten er ernæringsrigtig.

Som Det Radikale Venstre ser det, vil man som resultat af dette lovforslag kunne komme til at se en opdeling af børnene i dem, der deltager i madordningen, og dem, der ikke gør det, fordi økonomien kan være en barriere for at deltage.

Det Radikale Venstre har derfor foreslået, at madordningen for det første som udgangspunkt skal være for alle, nøjagtig som det også er formuleret i kommuneaftalen for 2003 – hertil kan et fastsat loft for udgiften til madordningen medvirke til, at det ikke bliver økonomi, der skal være afgørende for, at forældrene ikke deltager i en sådan ordning.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af *et mindretal* (S), tiltrådt af *et mindretal* (SF og EL):

Til titlen

1) Undertitlen affattes således:

»(Mulighed for madordninger i børnehaver)«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

Til § 1

Af *et mindretal* (RV), tiltrådt af *et mindretal* (SF og EL):

2) *Stk. 3* affattes således:

»Madordningen skal som udgangspunkt omfatte alle børn i en daginstitution og der betales for den fulde udgift til madordningen op til et prisloft, der fastsættes af socialministeren.«

[Loft for forældrenes udgift til madordning]

Af *et mindretal* (S), tiltrådt af *et mindretal* (SF og EL):

3) Efter *stk. 3* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4*. Forældre, der får nedsat betalingen for ophold i dagtilbud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold, jf. § 15, *stk. 4*, skal have tilsvarende reduktion i betalingen til en madordning.«

[Reduktion i betaling for madordning]

Bemærkninger

Til nr. 1 og 3

Ændringsforslagene medfører, at forældre, der er berettiget til tilskud til en institutionsplads på baggrund af forældrenes økonomiske forhold, kan få forholdsmæssigt samme tilskud til en madordning. Tilskud til madordningen beregnes efter fripladsskalan for forældrebetalingen, jf. betalingsbekendtgørelsen.

Det præciseres i betalingsbekendtgørelsen, at nedsættelse af betalingen for madordningen knyttes sammen med kommunens afgørelse om bortfald eller nedsættelse af betalingen af økonomiske grunde.

Der ydes ikke tilskud til madordninger for børn med socialpædagogiske fripladser.

Til nr. 2

Ændringsforslaget medfører, at der skal fastsættes et loft for forældrenes udgifter til madordningen.

Else Winther Andersen (V) Eva Kjer Hansen (V) Flemming Oppfeldt (V) Jørgen Bastholm (V)

Pia Kristensen (DF) Jette Jespersen (DF) Charlotte Dyremose (KF) nfm.

Helge Adam Møller (KF) Tove Videbæk (KRF) fmd. Jette Bergenholz Baurup (S)

Grete Schødt (S) Jørn Pedersen (S) Sandy Brinck (S) Lotté Bundsgaard (S) Villy Søvnald (SF)

Kim Sejr (RV) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	56*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 135

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsvar og høringsnotat fra socialministeren
2	Spm. 1 om, hvilke levnedsmiddelreglementer der skal iagttages i de børnehaver, der vælger at indføre en madordning, til socialministeren Spm. 2 om teknisk bistand til et ændringsforslag om omkostningerne ved en madordning, til socialministeren Spm. 3 om, hvor stor en andel af institutionerne der har de fysiske rammer til selv at kunne forestå madtilberedelsen, til socialministeren Spm. 4 om teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer, at prisen ikke kommer til at overstige de reelle omkostninger, til socialministeren Spm. 5 om, i hvilken grad der er sammenhæng mellem madvaner og overvægt blandt børn og den socialgruppe, de tilhører, til socialministeren
3	Spm. 6 om, at lighedsprincippet skal være gældende for alle børn i dagtilbud, til socialministeren Spm. 7 om muligheden for, at børn med fripladser kan indgå i en madordning uden betaling, til socialministeren Spm. 8 om muligheden for at indføre et prisloft for deltagelse i en madordning, til socialministeren
4	Spm. 9 om erfaringer fra institutionen »Mælkebøtten«, til socialministeren Spm. 10 om tilskud fra Børnekostpuljen, til socialministeren Spm. 11 om prisen for madordningen i institutionen »Mælkebøtten«, når tilskuddet fra Børnekostpuljen bortfalder, til socialministeren
5	Tidsplan over udvalgets behandling af lovforslaget
6	Svar på spm. 1 om, hvilke levnedsmiddelreglementer der skal iagttages i de børnehaver, der vælger at indføre en madordning, fra socialministeren Svar på spm. 2 om teknisk bistand til et ændringsforslag om omkostningerne for en madordning, fra socialministeren Svar på spm. 3 om, hvor stor en andel af institutionerne der har de fysiske rammer til selv at kunne forestå madtilberedelsen, fra socialministeren Svar på spm. 4 om teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer, at prisen ikke kommer til at overstige de reelle omkostninger, fra socialministeren Svar på spm. 5 om, i hvilken grad der er sammenhæng mellem madvaner og overvægt blandt børn og den socialgruppe, de tilhører, fra socialministeren
7	Svar på spm. 6 om, at lighedsprincippet skal være gældende for alle børn i dagtilbud, fra socialministeren Svar på spm. 7 om muligheden for, at børn med fripladser kan indgå i en madordning uden betaling, fra socialministeren Svar på spm. 8 om muligheden for, at indføre et prisloft for deltagelse i en madordning, fra socialministeren
8	Svar på spm. 9 om erfaringer fra institutionen »Mælkebøtten«, fra socialministeren Svar på spm. 10 om tilskud fra Børnekostpuljen, fra socialministeren Svar på spm. 11 om prisen for madordninger i institutionen »Mælkebøtten«, når tilskuddet fra Børnekostpuljen bortfalder, fra socialministeren
9	1. udkast til betænkning

Et af udvalgets spørgsmål og socialministerens svar herpå

Spørgsmålet og ministerens svar er optrykt efter ønske fra DF.

Spørgsmål 4:

Ministeren bedes yde teknisk bistand til et ændringsforslag der sikrer, at prisen ikke kommer til at overstige de reelle omkostninger.

Svar:

Lovforslagets § 15 b, stk. 3, skal forstås på den måde, at den pris, forældrene kan komme til at betale for at være med i en madordning, er den udgift, der vil være til madordningen og ikke mere. Der er derfor ikke brug for et ændringsforslag.

Prisen vil variere afhængigt af forældrenes valg af madordning, f.eks. om den består af kold eller varm mad, antallet af måltider i løbet af dagen og ugen, evt. satsning på økologiske fødevarer, tilberedelse i institutionen eller købt gennem et privat firma, som kan levere råvarer eller tilberedte retter.

En madordning kan således afhængigt af ønsker og faciliteter i institutionen variere meget fra daginstitution til daginstitution.

Det forudsættes, at forældrenes indbetalinger til en madordning holdes adskilt fra daginstitutionens driftsbudget, således at indbetalingerne alene kan anvendes til madordningen.